

Svenska Brandchefsföreningens

Protokoll

1912

PROTOKOLL

HÄLLET VID

SVENSKA BRANDCHEFSFÖRENINGENS

ÅRSSAMMANTRÄDE

I

STOCKHOLM

DEN 8. OCH 9. JULI 1912.

SUNDSVALL
BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAGET
1912

METALLFABRIKS-
AKTIEBOLAGET

C. C. Sporrang & Co

Regeringsgatan 23,
STOCKHOLM.

Knappar

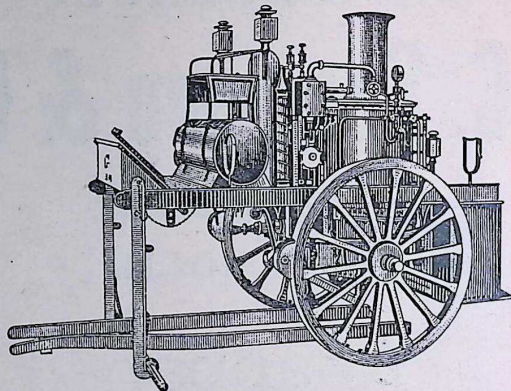
och

Uniformseffekter

för Brandkårer.

Katalog sändes fritt på begäran.

Tullgarns Gjuteri & Mekaniska Verkstads Aktiebolag, ❀ Uppsala. ❀

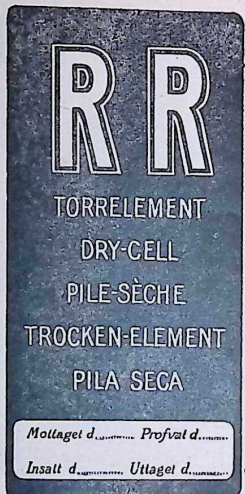

- "TULLGARNS" transportabla Ångsprutor, två- och fyrehjuliga.
  - "TULLGARNS" Sjöångsprutor.
  - "TULLGARNS" fasta Ångsprutpumpar med eller utan snabbuppeldad ångpanna.
  - "TULLGARNS" Sprutpumpar att drivas med transmission eller att kopplas direkt till motor.
  - "TULLGARNS" Slangkärror med dragbygel af stålrör och hjul af velocipedtyp.
  - "TULLGARNS" Skruvkopplingar med fastsittande nycklar för tryck- och sugslangar.
  - "TULLGARNS" Grenrör, Strålrörsstativ, Strålrör, Munstycken, hopfällbara Väfcisterner m. m. som kan erfordras för kompletta utrustningar.
- Prima tryck- och sugslangar levereras.
- Såväl transportabla som fasta ångsprutor, Granells system, utföras efter nya och moderna konstruktioner. Pumpventiler utan gummitätningar. Förstklassigt arbete och prima materialier. Levereras under garanti.

R. R. Torr-Element

Kvalitativt
störst.

Auvändes af
flera länders tele-
graf- & telefon-
verk, järnvägar,
marindeparte-
ment, fälttelegraf-
kårer, enskilda
telefonbolag, auto-
mobil- & motor-
båtsindustri etc.
och är för brand-
kårsändamål
oöfverträffadt.

Kvantitativt
minst.

Säljes af
hvarje större väl-
sorterad stark- &
svagströmsfirma,
automobilaffärer,
m. fl., m. fl.
Talande drifts-
registreringsbevis
från brandkårer
kunna uppvisas.
Afsluta intet ele-
mentköp innan Ni
lärt känna R. R.

R. R. Torrelement är tillförlitligaste strömkälla för
brandtelegraf och telefon. Föredrages numera öfverallt.
Begär vårt fa rikat.

Begär prisuppgift!

Tillverkas under patent och varumärkesskydd af

Rylander & Rudolphi

**Fabriks-Aktie-Bolag,
HENRIKSDAL.**

Ludwigsbergs Werkstads Aktiebolag

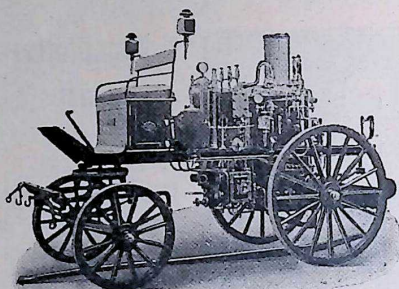
STOCKHOLM.

Mångårig specialité

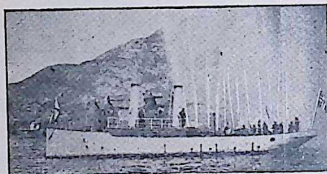
BRANDSPRUTOR

alla slag och storlekar,

ÅNGSPRUTOR,
FLODSPRUTOR,
BRAND-AUTOMOBILER.

ÅNGTURBIN-
SPRUTOR.

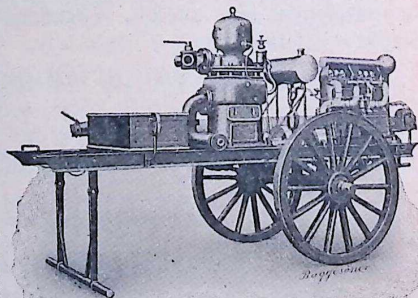
SLANGAR.
KOPPLINGAR.

CENTRIFUGAL-BRANDSPRUTOR, HANDKRAFTSPRUTOR,
ÅFVENSONOM FULLSTÄNDIGA BRANDKÅRSUTRUSTNINGAR.

SLANGKÄRROR,
MOTORSPRUTOR

FÖR ELEKTRISK ELLER BEN-
SINMOTOR,
FASTA OCH TRANSPORTABLA.

VI STÅ GÄRNA TILL
TJÄNST MED UTREDNINGAR
OCH FÖRSLAG TILL UPP-
RÄTTANDE AF BRANDKÅR
FÖR STÖRRE OCH MINDRE
SAMHÄLLEN.

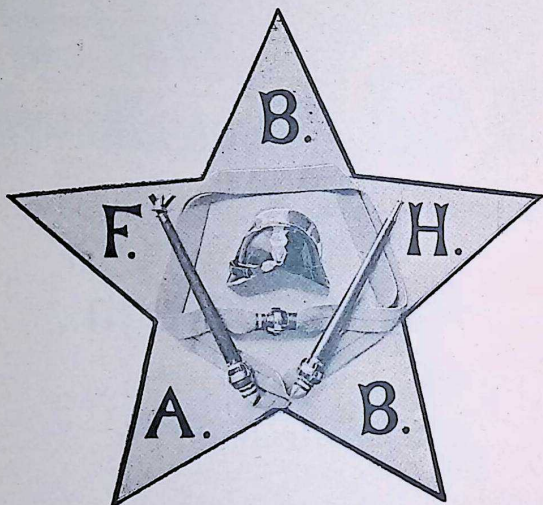

BILLMANS Fabriks- & Handels-Aktiebolag,

Regeringsgatan 88
STOCKHOLM.

Telegrafadress:
"Billmans R. T. 4811."

Allm. Tel. 4480.
Riks. Tel. 4811.

Brandredskap

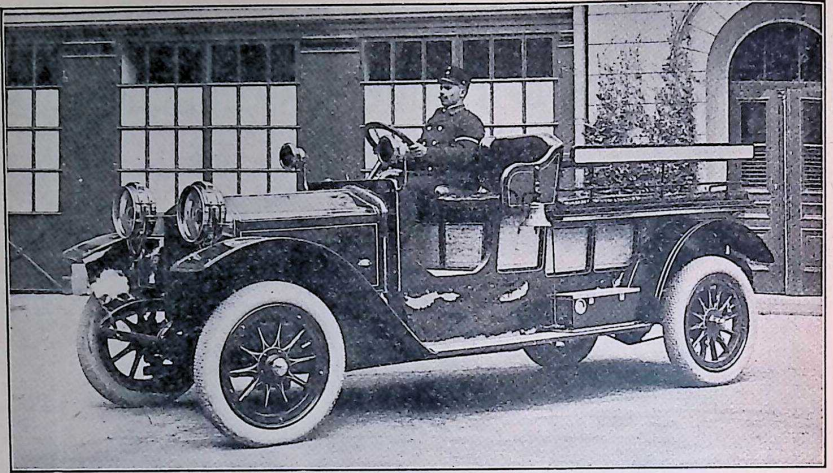
af alla slag.

Uppgör förslag till utrustningar. Lemnar kostnadsförslag.
Katalog på begäran.

Guldmedalj på utställningen i Halmstad 1912.

A
G
A

L
J
U
S

Manskapsvagn

försedd med

Zeiss-Strålkastare

&

Gasaccumulator

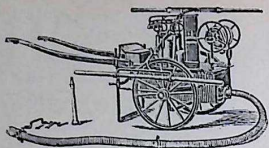
från

R. T.
1724
8824
Skärsättra
45
46

A. T.
Skärsättra
88
108.

Gasaccumulator,

Stockholm.

HENRIKSSONS prisbelönta
Benzinmotorsprutor

försäljas genom

Allmänna Brandredskapsaffären

E. BERGSTRÖM & Co.

Stockholm K.

Telegramadress: Ideal. Rikstelefon: 2258.

Svenska Brandsläckningsapparaterna

Rapid och Pumprapid

försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER

Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer. Rikstelefon: Ö. 320.

HENRIKSSONS prisbelönta
Handkraftssprutor

försäljas genom Hrr Järn- och Redskapshandlare samt i
parti från fabriken.

Akt.-Bol. S. Henrikssons

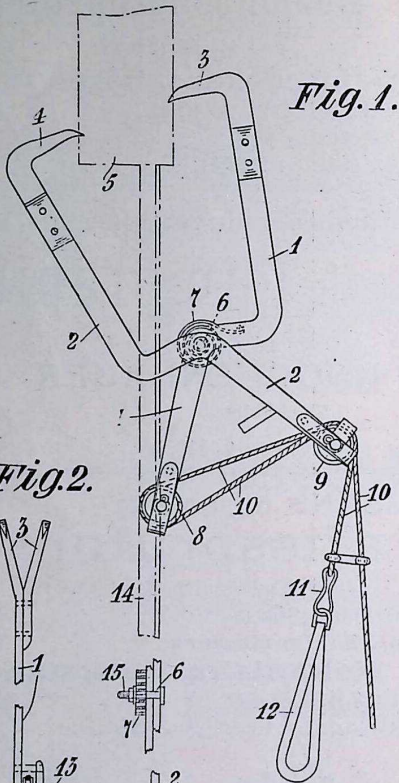
Sprutfabrik & Mekaniska Verkstad
STOCKHOLM SÖ.

Telegramadress: Sprutbolaget. Rikstelefon: 6053.

K. A. Pettersson

**Brandchef
NYKÖPING.**

Fig. 1.

Rekommenderar sina tillverkningar af brand- och lifräddningsredskap.

Brandredskapskärror

af enkel, praktisk och solid konstruktion.

Monteringen af kärrorna anpassas efter resp. samhällens behof.

Förslag till utrustning samt prisuppgifter lämnas på begäran.

Patenterad

Lifräddningsapparat

(se vidstående teckning) med klosax och fjäderanordning, afsedd att fästas öfver eller på någondera sidan af fönster. Till apparaten hör en linrulle med vef, hvarpå linan är upprullad. Linrullen tjänstgör äfven som stativ för apparaten vid transporten.

Räddningslinor

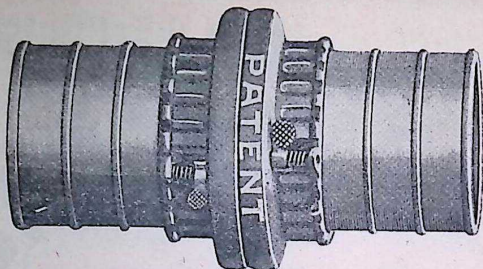
för våningar.

Solidarslang

med koppel till tappkran i kök och vattenkastare å gård.

Fig. 3.

Lifräddningsapparat.

IDEALKOPPLINGEN

erkänd förnämsta, säkraste, billigaste.

A.-B. S. Henrikssons **MOTORSPRUTOR**

nutidens driftsäkraste och mest lättskötta

maskinsprutor

Många levererade.

Intyg på begäran.

Ensamförsäljare

Allmänna Brandredskapsaffären.

E. BERGSTRÖM & C:o.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

STOCKHOLM.

Lättast, snabbast, bäst putsar

BARNÄNGENS

FAXIN

Guld, silver, nickel, mässing, koppar

E. FROMELL

SUNDSVALLS BRANDKÅR.

Tillverkar på beställning:

Mekaniska brandstegar intill 25^m meters höjd.

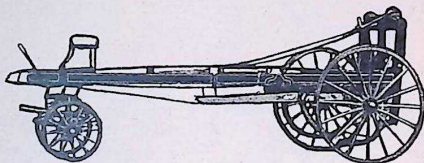
Utdragsstegar

Hakstegar,

Slangrullar,

Brandredskapsvagnar,

Lätta sjuktransportvagnar.

Mekaniska brandstegar levererade till:

Umeå, Västerås, Åbo (Finland), Falun, Södertälje, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Uppsala, Lund, Örebro, Lidköping, Vänersborg, Eksjö, Engelholm, Borlänge, Höganäs, Vasa, Karlskrona, Kristianstad, Skåfvinge.

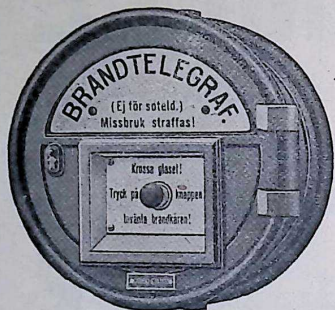
Redskapsvagnar levererade till:

Falun, Karlstad, Uppsala.

Arbetsstegar levererade till:

Stockholms Centralstation, Gasverk och Elektricitetsverk.

Brandtelegrafer

enligt

Siemens & Halskes

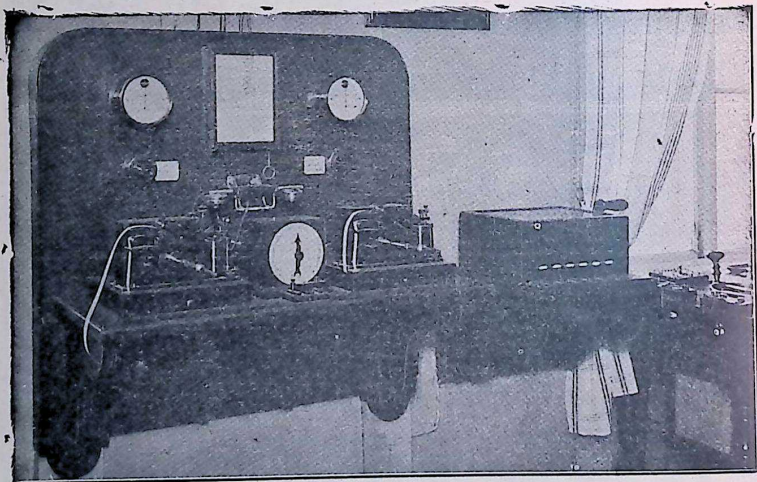
Visaresystem

och

Morse-system

eventuelt i kombination med ring-
klockor och telefoner utföras af

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET SIEMENS-SCHUCKERT, Stockholm.

Från telegrafrummet å Linköpings brandstation.

*Protokoll, hållet vid Svenska Brand-
chefföreningens årssammanträde i
Stockholm den 8. och 9. Juli 1912.*

Närvarande:

af styrelsen: Ordföranden Kapten E. Tegnér, vice Ordföranden Major O. von Malmberg, Gefle, Sekreteraren och Kassören Kapten R. Stridbeck, Kalmar, styrelseledamöterna Kapten G. Helligren, Sundsvall och Herr R. Mossberg, Norrköping samt styrelsesuppleanterna Direktör K. Öhlin, Sundbyberg, Grosshandlare V. Settergren, Borås, Disponent E. Löfberg, Lysekil.

af medlemmarna:

Brandcheferna: Kapten A. Svinhufvud, Stockholm, Brandkapten G. Borgenstierna, Stockholm, förste Brandlöjtnanten C. Gyllenhammar, Stockholm, Herr J. Schagerström, Hagalund, Revisor T. Hamnell, Stocksund, vice Brandchefen D. Johanson, Stocksund, Brandlöjtnant A. Hallström, Malmö, Löjtnant H. Fogelklou, Helsingborg, Herr L. Tell, Landskrona, Kamrer A. Jönsson, Trelleborg, Ingenjör J. Allard, Svedala, Löjtnant R. Lundborg, Karlskrona, Kapten I. Modigh, Halmstad, Löjtnant G. Ekstedt, Göteborg, Kapten D. Helin, Ulricehamn, Löjtnant J. Norrlander, Mariestad, Fanjunkare J. Ahlberg, Falköping, Herr P. Peterson, Hvetlanda, Fanjunkare E. Abrahamsson, Västervik, Fabrikör F. Engström, Nybro, Juvelerare E. Lindström, Söderköping, Herr K. A. Pettersson, Nyköping, Herr J. Pettersson, Eskilstuna, Stadsfiskal A. Dahlbom, Mariefred, Handlanden C. Tibblin, Flen, Intendent E. Thestrup, Örebro, Stadsfiskal K. Sandberg, Lindesberg, Redaktör J. Kristiansson, Nora, Major J. Wendt, Karlstad, Herr E. Holmberg, Kristinehamn, Herr C. Sjöqvist, Västerås, Ingenjör A. Åhman, Sala, Herr A. Eriksson, Upsala, Fabrikör K. Rosell, Enköping, vice Brandchefen A. Thulin, Enköping, Fotograf J. Wiklund, Hudiksvall, Fabrikör J. Söderberg, Söderhamn, Herr C. Landström, Falun, Ingenjör C. Carlson, Hedemora, Herr C. Rapp, Ludvika, Kapten U. Ullman, Luleå, Öfverlärare J. Söderberg, Gellivare, Kapten A. Zetterling, Visby, vice Brandchefen J. Odin, Visby samt Brandchefen K. Arell, Vasa (Finland).

Inalles 53 medlemmar.

Af de inbjudna försäkringstjänstemännen närvaro: Direktör A. Frykstrand, Allm. Brand, Sekreterarne i Svenska Tarifföreningen Herrar G. Staf-sén och E. Swedborg, Brandinspektörerna ingenjörerna W. Graneli, Allm.

Brand, K. A. Jansson, St. Allm. B. B., N. Sjöblom, Svea, H. Nilsson, Fenix samt Kamrer J. Agren, Victoria.

Dässutom bevestigades sammanträdet af ett flertal Direktörer, Chefer och representanter för fabriker och affärer i brandredskapsbranschen.

Sammanträdet hade äfven nöjet att delvis bevestigas af Brandchefen G. Wasenius, Helsingfors (Finland).

Måndagen den 8. Juli.

§ 1.

Efter samling och anmälan å Johannes Brandstations gymnastiksal öppnades årssammanträdet af herr Ordföranden med följande ord:

Mina herrar! Jag ber att få hälsa Eder alla välkomna till Svenska brandchefsföreningens 3. ordinarie årsmöte. Det fanns särskilda skäl för att just i år förlägga föreningens årsmöte hit, först och främst ett välvilligt erbjudande härtill af Stockholms stads Brandchef jämte det obestriddiga faktum att det för mötets deltagare alltid här finnes så mycket att se och studera, det nyaste och bästa vårt land erbjuder på brandväsendets område och hvaraf en hvar kan hämta nyttiga uppslag, han må ha sin verksamhet förlagd till en stor eller liten brandkår, till en yrkesbrandkår eller till en värnpliktig eller frivillig brandkår, hvartill kom att mötets deltagare under sin härvaro skulle blifva i tillfälle att se något af de Olympiska spelen och det rörliga lif, som hufvudstaden härunder erbjuder.

Svenska brandchefsföreningen är ännu så ung, att man måhända ej redan nu kan påvisa så stora direkta resultat af dess verksamhet, men att den varit till gagn anser jag otvifvelaktigt liksom att den eger utvecklingsmöjligheter. Jag vill beträffande föreningens gagnande verksamhet endast framhålla den stora betydelse för brandväsendet, som föreningens tidskrift allt från sin början haft, och som den i allt högre grad synes komma att få genom de kunskaper och erfarenheter uti brandyrket, som genom den spridas till yrkets utöfvare.

Den del af sin uppgift, som ligger uti att sprida kunskaper uti yrket bland sina medlemmar, synes mig brandchefsföreningen alltså på ett framgångsrikt sätt hafva fyllt, och den har gjort detta icke blott genom sin tidskrift utan äfven genom de utställningar, föredrag och uppvisningar, som varit förenade med föreningens årsmöten.

Men det är ej nog härmed. För att föreningen på ett framgångsrikt sätt skall kunna verka för sitt mål: »att höja och fullkomna brandväsendet», är det nödvändigt, att söka väcka ett lefvande intresse för brandväsendet ej blott bland dess utöfvare utan äfven bland den stora allmänheten. Brandyrkets utöfvare behöfva såsom stöd uti sitt ansvarsfulla arbete sympati och förståelse från de styrandes och från allmänhetens sida, och för att kunna nå detta måste intresse för brandväsendet väckas uti så vida kretsar

som möjligt af landets befolkning. Att väcka detta intresse till lif är brandchefs-föreningens stora uppgift. Anslutningen till föreningen från herrar brandchefs och vice brandchefs sida har ej varit så stor, som man kunnat hoppas. Föreningen räknar 126 medlemmar, och i vårt land finnas helt visst brandchefer och vice brandchefer uti många hundratal. Intresset för föreningen och dess verksamhet kan alltså ej anses hafva varit synnerligen lifligt, från detta håll hvilket är att beklaga, och ägnadt att väcka förundran, då det ju i hvarje gren af mänsklig verksamhet dock ytterst beror på det intresse man hyser för sitt arbete, om man lyckas att verka något gagnande, och man lär väl knappast kunna förneka, att brandyrket alldeles särskildt är ägnadt att ingifva sina utöfvare intresse genom de många ständigt nya och intressanta spörsmål det erbjuder.

Det ges dock tecken, som tyda på att intresset för brandväsendet är på väg att väckas till lif bland den stora allmänheten här i vårt land; jag syftar på den rörelse för bildande af frivilliga brandkårer, som åtminstone uti en del af vårt land är ganska liflig och som helt nyligen tagit sig uttryck uti bildandet af Riksförbundet af Sveriges frivilliga brandkårer.

Alla tidsrörelser i denna riktning böra af brandchefs-föreningen någa beaktas.

Det kommer att vid detta årsmöte för föreningen ånyo framläggas ett förslag till ändring af föreningens stadgar, i syfte att öppna tillträde till föreningen för en hvar af brandväsendet intresserade personer, såsom försäkringsmän, industriidkare, kommunalt intresserade och verksamma personer m. fl. Det synes mig klart, hvilken stor fond af kunskaper och erfarenhet härigenom skulle tillföras föreningen liksom huru kraftigt denna åtgärd skulle bidraga till att väcka intresse för brandväsendet i vårt land.

Jag hoppas att detta årsmöte måtte blifva lärorikt och angenämt för deltagarna däruti och i detta hopp öppnar jag härmed Svenska brandchefs-föreningens 3. ordinarie årsmöte.

§ 2.

Meddelades af Sekreteraren en del förändringar af programmet.

§ 3.

Vidtogo *förhandlingarna angående Föreningens angelägenheter*, hvarvid följande afhandlades och beslöts.

1:o) Till *justeringsmän* att jämte herr Ordföranden justera årssammanträdet protokoll utsågos: brandkapten Borgenstierna och brandlöjtnant Gyllenhammar.

2:o) Föredrogs *Revisionsberättelsen för Föreningens räkenskaper för år 1911* så lydande:

Till Svenska Brandcheffsföreningen.

REVISIONS-BERÄTTELSE.

Undertecknade, af Svenska Brandcheffsföreningen utsedde revisorer för år 1911, hafva genomgått och granskat föreningens räkenskaper för nämnda år och därvid funnit dessa förda med noggrannhet och omsorg samt alla kassaposter i vederbörlig ordning försedda med verifikationer.

Inkomster och utgifter balancera med ett belopp af Kronor 971: 34 och räkenskaperna utvisa en behållning till innevarande år af Kronor 529: 22, hvilket belopp finnes insatt å motbok N:o 569 till Sparkasseräkning med Bankaktiebolaget Södra Sverige i Hultsfred.

Af hvad vid revisionen framgått få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för Styrelse och Räkenskapsförare för den tid revisionen omfattar.

Då Svenska Brandcheffsföreningens ekonomiska underlag numera vunnit i styrka och all utsikt är förhanden att konsolideringen i finansiellt hänseende alltjämt kommer att fortgå, synes det revisorerne, att den tidpunkten nu kunde vara inne att befria Styrelsens medlemmar, som hittills vid sina resor till och uppehåll vid styrelsesammanträdena endast åtnjutit ersättning för själfva biljettkostnaderna, från hvarje utlägg vid nämnda sammanträden.

I detta syfte vilja vi föreslå, att lämplig ersättning måtte beredas Styrelsemedlemmarne, antingen genom ett bestämdt dagtraktamente eller genom ett fixerat belopp för hvarje sammanträde, eller ock genom utanordnande af ersättningen enligt inlämnade reseräkningar.

Trelleborg den 12 Juni 1912.

Mariestad den 16 Juni 1912.

Albert Jönsson,
Brandchef i Trelleborg.

J. F. Norrlander,
Brandchef i Mariestad.

Revisorernas förslag om reseersättning för Styrelsens medlemmar blef därefter på förslag af brandchefen O. von Malmberg afslaget.

Upplästes *revisionsberättelsen öfver Tidskrift för Brandväsendet räkenskaper för år 1911* så lydande:

REVISIONS-BERÄTTELSE.

Undertecknade hafva granskat *Tidskrift för Brandväsendets räkenskaper för år 1911*, äfvensom separatredogörelser för broschyren »Om bensin» samt »Protokoll för 1911 års sammanträde och funnit kassaposterna i vederbörlig ordning försedda med verifikationer. Från redaktionsafdelningen föreligga dock ej några räkenskaper intill maj månad 1911, då denna afdelning välvilligt öfvertogs af Brandchefen i Sundsvall, Kapten G. Hellgren.

Revisorerna föreslå, att ett belopp af Kronor: 195: 00, som kvarstår i Löjtnant G. Brauns debet, måtte afföras ur räkenskaperna i form af arvvo-

de till Löjtnant Braun för hans arbete med Tidskriftens redaktionsafdelning under förra delen af år 1911. —

Då revisionen i öfrigt icke gifvit anledning till någon som helst anmärkning, få vi härmed tillstyrka ansvarsfrihet för 1911 års förvaltning. —

Trelleborg och Mariestad den 27 Juni 1912.

Albert Jönsson.

J. F. Norrlander.

I enlighet härmed beslöt årsammanträdet, att ur Tidskriftens räkenskaper afföra Kr. 195: — på sätt, som revisorerna föreslagit.

Härefter beslöt årsammanträdet att bevilja styrelsen och räkenskapsförrarne full och tacksam ansvarsfrihet för såväl Svenska Brandchefsföreningens som Tidskrift för Brandväsendet räkenskaper och förvaltning under år 1911.

3:o Behandlades den *af brandchefen O. von Malmberg ingifna* så lydande *motionen*:

Till Svenska Brandchefsföreningen.

Vid Svenska Brandchefsföreningens sista årsammanträde behandlades en af mig ingifven motion om ändring af föreningens stadgar i syfte att till föreningsmedlemmar kunna antaga en hvar af brandsläckningsväsendet intresserad person, oafsedt om han tillhör en brandkårs högre befäl eller ej.

Rörande medlemskap i föreningen föreskrifves i första punkten af § 2 i föreningens stadgar följande:

»Till medlemmar kunna antagas i tjänst varande eller f. d. brandbefäl (brandchefer, vice brandchefer eller därmed jämförligt brandbefäl.»

Sålunda medgifva stadgarne för närvarande icke att till medlemmar i föreningen antagas andra personer än dem, hvilka äro eller varit högre brandbefäl.

Denna motion blef af föreningens styrelse tillstyrkt, hvarvid dock reservation afgafs af en ledamot, som yrkade, att föreningens stadgar tills vidare skulle bibehållas oförändrade.

Motionen blef vid årsammanträdet afslagen.

Oaktadt att denna min motion ej vid dess behandling förra året vann föreningens gillande, anser jag mig dock redan nu böra återkomma med densamma, emedan jag håller före, att föreningens bästa kräfver den föreslagna ändringens genomförande. Jag vågar ock änyo framkomma med motionen af den orsak, att jag hyser förhoppning om, att densamma nu skall röna bättre förståelse än förra året. Visserligen vill jag icke bestrida, att motionen innebär en afvikelse från den ursprungliga planen för brandchefsföreningens sammansättning — och detta torde hafva varit den mest bidragande orsaken till motionens afslående förra året —, men å andra sidan vill jag uttryckligen betona, att i föreningens utveckling utgör den föreslagna förändringen ett viktigt led, hvilket är i full öfverensstämmelse

med föreningens ändamål, sådant detsamma angifves i föreningens stadgar, och under sådana förhållanden finner jag ej tillräcklig anledning föreligga att hålla fast vid den ursprungliga planen för föreningens sammansättning.

Härvid vill jag fästa uppmärksamheten vid § 1 af föreningens stadgar, där det heter:

»Svenska Brandchefsföreningen har till ändamål att höja och fullkomna eldsläckningsväsendet, att verka undervisande — — —.»

Huru detta skall tillgå omförmåles i samma §, nämligen bland annat genom

»gemensamt bearbetande af sådana fackfrågor, som beröra brandväsendets förebyggande och utfölvande verksamhet;» och genom

»offentliggörande af resultaten utaf fackarbeten och andra eldsläckningsväsendet rörande angelägenheter».

Förhandlingarna under sista brandchefsmötet gifva ett tydligt talande bevis på, att föreningens ändamål främjas genom stadgarnes ändring i angifvet syfte. Vid detta tillfälle hölls af en för brandväsendet intresserad person, hvilken enligt nu gällande bestämmelse ej kan antagas till föreningsmedlem, ett synnerligen förtjänstfullt och för brandcheferna lärorikt föredrag »om bensin och dess förvaring», hvilket föredrag just afhandlade brandväsendets förebyggande och utfölvande verksamhet och offentliggörandet af resultaten utaf fackarbete. Enligt min uppfattning är det en stor förlust för föreningen, att personer, som ega kunskap och förmåga att på ett särdeles lärorikt sätt verka just i det syfte, som enligt stadgarne afses med föreningen, hållas utestängda från medlemskap i densamma. Det kan knappast begäras, att sådana personer skola hysa så stort intresse för föreningen, att de fortfara med att inom densamma sprida fackkunskap, då föreningen, genom att förhindra dem att vinna medlemskap, ej visar sig sätta tillräckligt värde på deras tillmötesgående. Föreningen bör i stället göra allt, hvad på den ankommer, för att förmå sådana personer att ingå i föreningen, då fördelen af att de äro föreningsmedlemmar helt och hållet kommer på föreningens sida.

Den del af brandchefernas verksamhet, som rör ordnandet inom brandkårerna och högsta ledningen vid eldsvådorna, ligger visserligen utanför de personers område, hvilka enligt föreslagen stadgeändring skulle nytillkomma såsom föreningsmedlemmar — och det finnes ingen anledning att befara, att den nya gruppen medlemmar skulle vilja på något som helst sätt blanda sig in i dessa brandchefernas angelägenheter --; men den gren af brandchefernas verksamhet, som rör förhindrandet af eldsvådeorsakerna och sådana anstalters vidtagande, att en eventuelt utbruten eldsvåda ej må få för stor spridning, äro en del personer, som ej tillhöra brandkårerna (såsom brandförsäkringsbolagens inspektörer), vanligen bättre kvalificerade att bedöma än brandcheferna.

Det må nu så vara, att nu gällande Brandstadga för rikets städer ej uttryckligen föreskrifver, att brandcheferna skola hafva sin uppmärksamhet fäst vid sådant, som afses att förhindra eldsvådors uppkomst och försvåra uppkommen eldsvådas spridning, men torde vid en blifvande revision af

Brandstadgan bestämmelser härutinnan tydligare komma att uttryckas, ty det ligger uti allmänna uppfattningen om brandchefs åligganden, att han skall efter bästa förmåga vaka öfver eldsäkerheten i allmänhet, och innehålla städernas brandordningar fördenskull i regel föreskrifter därom. Som det nu finnes en särskild grupp, nämligen brandförsäkringsbolagens inspektörer, af hvilka brandcheferna i regel hafva mycket att i detta afseende lära, synes det eubart af detta skäl vara lyckligt för föreningen, om denna grupp inginge såsom medlemmar i föreningen.

Något vägande skäl, hvarför icke enhvar välfrejdad person, som hyser intresse för brandsläckningsväsendet, skulle beviljas inträde i föreningen, framgick ej af den vid ärendets behandling under förra års sammanträdet förda diskussionen.

I verkligheten ställer det sig så, att föreningen aldrig kan hafva skada af att medlemsantalet ökas, men att föreningen i mer än ett afseende kan hafva god nytta af att så många intresserade personer som möjligt ingå uti densamma. Härigenom kunna utredningar i till brandväsendet hörande frågor, eldsläcknings- och eldfasthetsprof m. m. verkställas med större tillförlitlighet, emedan arbetet kan fördelas på sektioner, inom hvilka personer med särskildt god erfarenhet och sakkännedom kunna insättas.

Föreningen behöfver till sitt stöd godt anseende, förståelse och sympati inom vårt land. Saknas detsamma, kommer föreningen ej att utvecklas. Sluter föreningen in sig i sitt skal, inom hvilket allsidig sakkunskap ej kan påräknas, så betyder detta stillastående. Isolerar föreningen sig i stället för att genom godt samarbete och samförstånd befästa sin samhörighet med närsläktade institutioner och med fackkunniga personer, så skadar föreningen sig själf därigenom. Föreningen har i så fall att i framtiden vänta sig stillastående och tillbakagång samt att blifva urständsat att kunna fylla den uppgift, som föreningen bort sträfva efter att nå såsom mål. Men föreningen måste gå framåt, ej tillbaka.

Uppskof med att söka tillgodogöra sig den utvecklingsmöjlighet, som måhända ännu står föreningen till buds, innebär fara, ty det kan väl hända, att föreningen framdeles förgäfvets söker afhjälpa de menliga följderna af ett förhastadt beslut.

På grund af ofvanstående får jag härmed äran afgifva förnyad motion om, att första punkten af här ofvan anförda § 2 af föreningens stadgar må erhålla följande tillägg:

»äfvensom — efter Styrelsens bepröfvande — andra af brandsläckningsväsendet med hvad därtill hörer intresserade personer.»

Därest denna motion vinner föreningens godkännande och föreningen sålunda upphör att uteslutande vara en brandchefs-förening, får jag samtidigt härmed äran väcka motion om:

att föreningens namn måtte ändras, förslagsvis till »Svenska Brandchefs- och Brandskydds-föreningen»; samt

att § 6 af föreningens stadgar måtte ändras så, att styrelsemedlemmarnes antal ökas från 5 till 7 personer och att suppleanternas antal ökas från 3 till 4 personer; äfvensom

att styrelsen måtte få i uppdrag att till nästa ordinarie årssammanträde inkomma med yttrande öfver, huruvida med anledning af ofvanstående beslut några andra ändringar af eller tillägg till föreningens stadgar kunna anses vara behöfliga.

Gefle den 26 maj 1912.

Otto v. Malmberg.

Uti den af Major v. Malmberg här öfvan afgifna motionens syfte instämman undertecknade:

<i>Elof Tegnér.</i>	<i>K. von Feilitzen.</i>	<i>Robert Mossberg.</i>
<i>G. Hellgren.</i>	<i>A. Svinhufvud.</i>	<i>Carl G. Borgenstierna.</i>
<i>Fredrik W. Kylberg.</i>	<i>A. G. Hamberg.</i>	<i>Carl Gyllenhammar.</i>

Motionen hade af Styrelsen tillstyrkts.

Diskussion:

Brandchefen O. von Malmberg redogjorde för skillnaden mellan den nu föreliggande och den till 1911 års sammanträde af honom i samma syfte afgifna motionen, bestående i nu gjordt tillägg af orden »efter styrelsens bepröfvande» (se motionen ofvan), hvarigenom ett säkerställande skett mot intagande af hvem som helst i Föreningen, samt anhöll om Föreningens beslut för stadgeförändringens antagande.

Brandchefen V. Settergren framhöll, att motionen kommit Föreningens medlemmar så sent till handa, att den därför borde särskildt förberedas före besluts fattande. Yrkade därför tillsättandet af ett särskildt utskott om 5 à 7 personer för motionens behandling och yttrandes afgifvande till följande dags fortsatta sammanträde.

Brandchefen H. Fogelklou uttalade sin förvåning öfver motionens återkomst efter föregående års tydliga afslag samt framhöll de farliga konsekvenser man skulle kunna tänka sig genom en utvidgning af Föreningen enligt motionärens förslag liksom svårigheten för Styrelsen att kunna enligt herr von Malmborgs tanke afslå ansökningar om inträde, om så skulle erfordras. Konsekvenser, som bl. a. kunde taga sig uttryck i exempelvis Föreningens användande för redskapsintygs erhållande m. m. d. Styrelsen skulle troligen komma att innesluta endast ett fåtal brandchefer, hvilka alltså skulle stanna i minoritet. Inspektörer, ingenjörer m. fl. hade ej behof af att vinna inträde. Ville yrka bifall till herr Settergrens förslag.

Brandchefen A. Zetterling ville framhålla, att det förhållandet, att en brandinspektör under förra årsmötet höll ett lärorikt föredrag, pekade på raka motsatsen mot de af motionären anförda farhågorna. Trodde, att vi säkerligen kunde påräkna samma goda och nyttiga samarbete som hittills med herrar försäkringsmän. Yrkade afslag å motionen.

Brandchefen Söderberg, Gellivare, ansåg eldsvådors förebyggande såsom det viktigaste för Föreningen. Ekonomiskt stöd vunnnes ej utan att förtro-

ende finnes från allmänheten och försäkringsbolagen. Misstankar om hemlighetsmakeri borde borttagas. Vi finge ej utsätta oss för den tron, att vi arbetade för personliga intressen eller att Föreningen vore en fackförening. Yrkade bifall till motionen med den ändring, att i stadgarna föreskrefves, att styrelsens majoritet skulle utgöras af brandchefer.

Brandchefen P. Peterson framhöll såsom lämpligt, om motionen fått hvilat några år. Möjligen borde en särskild kommitté tillsättas för motionens behandling. Utan att afgifva något yrkande ville herr P. förorda en institution i riktning som af herrar Svinhufvud och Borgenstierna föreslagits i särskild motion.

Brandchefen A. Svinhufvud ansåg, att Föreningen lefde med blott ringa lif, då hittills endast 126 medlemmar finnes. Instämde på det lifligaste i Malmborgska motionen, då därigenom skulle tillföras Föreningen en hel del brandvetenskapligt bildade personer. Yrkade därför bifall.

Brandchefen R. Mossberg yrkade i motsats mot herr Settergren att motionen skulle afgöras omedelbart.

Brandchefen von Malmborg trodde det endast vore fantasifoster, att majoriteten inom Föreningen skulle kunna skapas af andra än brandcheferna.

Brandchefen A. Svinhufvud ansåg, att brandchefen i Helsingborg utgätt från felaktig grund. Ej gärna kunde makten borttagas från brandcheferna.

Brandchefen R. Stridbeck hade vid styrelsens behandling af frågan ej häller i år kunnat vara med om det föreliggande stadgeförändringsförslaget. Att en brandskyddsförening skulle vara för oss alla till stor nytta vore otvifvelaktigt, men en dylik förening borde kunna bildas utom Brandchefsföreningen och utan att Brandchefsföreningen behöfde offras. Vi hade nu lyckats få till stånd vår Förening, vår Tidskrift och vårt bibliotek, och hvarför skulle det, vi sålunda med arbete lyckats få fram, nu beröfvas oss? Vädjade därför till motionären att utan Brandchefsföreningens offrande söka få till stånd en särskild brandskyddsförening, i hvilken säkerligen brandcheferna gärna skulle vilja blifva medlemmar. Malmborgska förändrade förslaget afsåge visserligen ett arbete på sektioner, men stadgeändringens ordalydelse komme otvifvelaktigt att medföra sådana konsekvenser, att en uteslutande brandchefssektion ej stode att vinna. Behovet af en för brandcheferna särskild förening vore dock, om man sökte se några år framåt, påtaglig. Hvarför då kasta bort något som vi framdeles skulle behöfva nyskapa igen? Förvisso skulle vi om några år bittert ångra, om vi ej hade vår en gång redan grundlagda och kanske då sig stark vuxna förening. I öfvertygelse om, att Svenska Brandchefsföreningens nuvarande form skulle visa sig leda till det för Föreningen utstakade målet, såvida Föreningen finge i lugn och ro utvecklas, bad talaren få yrka afslug på Malmborgska motionen.

Brandkapten Borgenstierna ansåge herr Stridbecks synpunkter vara alltför allvarliga. Staten hade ej något intresse af den nuvarande föreningen, ty något gemensamt Brandchefsföreningens beslut för alla samhällen kunde ej tänkas. Det vore ej staten, som satte sin stämpel på ett dylikt beslut. Det vore hvarje kommuns ensak att ordna för sig. Brandchefsföreningen skulle arbeta framåt, därför behöfdes en utvidgning och att verkliga fackmän tillfördes föreningen. Det vore myckert vackert med den lilla tidningen och det lilla biblioteket, men vi vore ej nöjda därmed. Att vara en förening för inbördes beundran vore ej lämpligt. Instämnde därför på det liffigaste i brandchefen v. Malmborgs motion.

Diskussionen förklarades därmed avslutad.

Årssammanträdet beslöt därefter, att frågan skulle afgöras omedelbart och genom sluten omröstning, hvarför antogs följande voteringsproposition: den, som bifaller brandchefen v. Malmborgs motion röstar ja, den det ej vill röstar nej; vinner nej har motionen afslagits:

Vid röstsammanräkningen befunnos 24 röster vara afgifna med ja och 23 med nej, hvarför motionen förklarades afslagen i enlighet med stadgar nas § 16, som föreskrifver $\frac{2}{3}$ röstmajoritet för beslut om stadgeförändring.

Mot beslutet anmälades reservation af herrar Tegnér, v. Malmborg, Svinhufvud, Borgenstierna, Gyllenhammar, Hammell, Lundborg, Norrlander, Ahlberg, Mossberg, Hellgren och Söderberg (Gellivara).

4:o) Den af *brandchefen N. Djurklou* till årssammanträdet *in- gifna* och då till styrelsens yttrande remitterade *motionen* »att förhandlingarna under årssammanträdena må fördelas på två afdelningar, en afdelning bestående af dem, som representera yrkesbrandkåren och en afdelning bestående af representater för frivilliga brandkärer» företogs därefter till behandling.

Styrelsen afstyrkte motionen af det skäl, att motionens antagande skulle verka upplösande inom Föreningen, hvars organisation måst rättas efter förhållandena i vårt land.

Årssammanträdet beslöt att i enlighet med Styrelsens motivering afslå motionen.

5:o) Från *brandchefen H. Fogelklou* hade inkommit följande *motioner*:

Till Svenska Brandchefsföreningen.

Af de broschyrer eller tidninguppsatser, som hitintills kommit mig till synes, har ej — åtminstone tydligt nog — framgått, att en särskild afdelning för brandmateriel komme att anordnas på den »Baltiska utställningen i Malmö år 1914». Emellertid anser jag, att det skulle vara för brandväsendet i de olika länder, som ofvannämnda utställning omfattar, utaf särdeles stor nytta och betydelse, att en större internationell brandmaterielutställning ordnades i samband med den »Baltiska utställningen i Malmö»

såsom en särskild afdelning af densamma ej blott under tiden för ett under några dagar eventuellt till Malmö förlagdt brandchefsmöte utan under hela utställningens fortvaro.

Härigenom finge icke blott brandchefsföreningens medlemmar utan äfven andra för brandväsendet intresserade personer såsom t. ex. stadsfullmäktige, brandstyrelse- och drätselkammareledamöter, som ju icke antagas besöka utställningen under tiden för ett brandchefsmöte tillfälle att se, hvad den moderna brandtekniken förmår att framalstra.

Med anledning af härofvan nämnda får jag därför inför Svenska brandchefsföreningens årsmöte vördsamt föreslå, att föreningen ville utse en kommitté af t. ex. 5 personer, i hvilken jag anser brandchefen i Malmö som själskrifven, att underhandla och träffa anstalter med vederbörande utställningsbestyrelse för att få till stånd en särskild internationell brandmaterielafdelning å den »Baltiska utställningen i Malmö år 1914» och att till brandchefsmötet år 1913 framkomma med berättelse häröfver.

Vidare vill jag föreslå, att denna kommitté finge fria händer att under tiden till nästa brandchefsmöte vidtaga de åtgärder till brandmaterielafdelningens lyckliga förverkligande, som den ansåge af nöden.

Helsingborg den 30 April 1912.

Holger Fogelklou.

Till Svenska brandchefsföreningen.

Med all sannolikhet kommer den »Baltiska utställningen i Malmö år 1914» att besökas af en hel del främmande brandkårsmän, i synnerhet om a densamma blir anordnad en särskild brandmaterielutställning. Det skulle enligt mitt förmenande vara för medlemmarna i Svensk brandchefsförening särdeles angenämt att få göra bekantskap med dessa utländska kollegor, ja, jag anser äfven att det borde göras något särskildt för att locka till Sverige så många som möjligt.

Med anledning häraf vill jag redan nu inför Svenska brandchefsföreningens årsmöte vördsamt föreslå

1. att föreningen ville besluta, att 1914 års brandchefsmöte förlades till Malmö,
2. att till detta möte inbjödes samtliga brandchefsföreningar tillhörande de länder, som »Baltiska utställningen» omfattar samt
3. att styrelsen finge i uppdrag att tillsammans med den i annan motion föreslagna kommittén för ordnande af en brandmaterielutställning vid den »Baltiska utställningen» träffa förberedelser härför, om möjligt innan årsmötet år 1913.

Helsingborg den 30 April 1912.

Holger Fogelklou.

Styrelsen, som hyste betänkligheter angående lämpligheten af en *internationell* utställnings anordnande hade dock velat föreslå årssammanträdet att tillsätta en kommitté för motionens utredning och yttrandes afgifvande årssammanträdet 1913 Till medlemmar i kommittén hade af Styrelsen föreslagits Brandchefsföreningens ordförande, vice ordförande och sekreterare samt brandcheferna i Stockholm, Malmö och Helsingborg.

Årssammanträdet beslöt i öfverensstämmelse med hvad Styrelsen sålunda föreslagit.

6:o) Brandchefen A. Svinhufvud och brandkapten C. Borgenstierna hade till Föreningen ingifvit följande *motion*:

Till Svenska Brandchefsföreningen.

Motion till årets sammanträde i Stockholm.

Hemställes till Svenska Brandchefsföreningen att beslut måtte fattas å detta sammanträde att till regeringen ingå med anhöllan, att den måtte tillsätta en kommitté för att utreda bästa sättet för att bilda en organisation för hela landet, hvilken organisation skulle arbeta för brandskydd och elds bekämpande i hufvudsaklig öfverensstämmelse med the British Fire Prevention Committee och andra därmed jämförliga organisationer.

Stockholm den 10. juni 1912.

A. Svinhufvud,
Brandchef i Stockholm.

Carl G. Borgenstierna,
Brandkapten i Stockholms Stads Brandkår.

Styrelsen, som förbehandlat motionen hade föreslagit årssammanträdet att tillsätta en kommitté för frågans utredning, och att kommittén skulle anmodas att till styrelsen afgifva sitt yttrande i och för frågans vidare behandling vid ett kommande årssammanträde. Till ledamöter i sagda kommitté hade Styrelsen föreslagit herrar motionärerna, E. Tegnér, O. von Malmberg och Föreningens ordförande.

Till detta förslag gjordes af brandchefen O. von Malmberg det tilläggsyrkandet att äfven två suppleanter skola väljas och att till dessa skulle utses brandcheferna K. von Feilitzen och G. Hellgren.

Årssammanträdet beslöt att godkänna styrelsens förslag med det af brandchefen von Malmberg gjorda tillägget.

7:o) Af Brandchefen G. Hellgren hade afgifvits följande *motion*:

Till Svenska Brandchefsföreningen.

En af Svenska Brandchefsföreningens främsta uppgifter är att verka för förekommande af eldsvådors utbrott. Brandkärerna själfva och dessas organisation spela i detta afseende en ganska ringa roll. Lagstiftning har visserligen sin stora betydelse, men i detta liksom i många andra fall visar erfarenheten, att fruktan för de rättsliga följderna icke är mäktigt att afstyra

förelser och slarf samt följer af okunnighet och oförstånd. Skall något verkligen grundligt utträttas i förebyggande hänseende, så måste utan tvifvel en grundlig undervisning gifvas vårt folk och isynnerhet ungdomen rörande de stora faror, som äro förbundna med handhafvande af eld och allt hvad därtill hör. I Förenta Staterna, Tyskland m. fl. länder utgifvas populära skrifter i hithörande ämnen. I Nebraskas samtliga skolor är en dag om året s. k. »branddag», på hvilken lärjungarne erhålla särskild undervisning angående förhållande vid eldsutbrott samt hvad som bör iakttagas till förhindrande af sådant. För detta ändamål har man en särskild läsebok.

I Tyskland har »Tyska yrkesbrandkårernas förbund» gjort en kraftig insats genom fattande af följande resolution: »T. y. f. anser det största möjliga utbredandet af *kunskap* i umgående med eld och ljus samt förhållandet vid utbrott eller upptäckande af en eld vara det *viktigaste* medel att förminska *antal* och *storlek* af brandskador såväl beträffande människor som egendom». För att gifva saken mera eftertryck tillsattes en kommission under ordförandeskap af branddirektör Ruhstrat att föra saken framåt. Denna har på erkännansvärdt sätt sammanställt ett högst värdefullt material och anmodat kamraterna »att icke lägga detta till handlingarna, utan att utbreda sådana kunskaper till fromma för en så viktig sak».

I Aprilhäftet af Tidskrift för Brandväsendet anmälles »Das Feuer». Denna lilla bok (företal jämte 78 sidor) har i år utgifvits i Tyskland. Dess innehåll är följande: Petroleum, Bensin, Sprit, Lysgas, Elektrisk ström och ljus, Åkslag och åskledare. Ljusbelysning, Kol och trä, Tändstickor, cigarrer, cigaretter, Antändning genom solen, Brand genom själfantändning, Skogsbrand. Höjd brandfara under sommarhalfåret, Brandskydd för byggningar, Vattenberedskap vid brand, Mordbrand, Kort, praktisk ledning att göra barn till goda människor är bästa medlet mot mordbrand, Förhållande vid eldsutbrott, Något om brandväsendet, Brandförsäkring. Priset är 1 mark. Öfvertygad om att en dylik bok skulle inom vårt land vara till största nytta såväl såsom lärobok för brandkårernas personal som för skolornas lärare och ungdom samt äfven för industriernas män, får jag härmed hemställa, att Svenska Brandchefsföreningen måtte gå i författning om utgifvandet af en sådan populär skrift. Ett fullständigt utarbetande af en dylik vore dock säkerligen hos oss förenadt med alltför stora svårigheter och kostnader, hvarför jag får föreslå, att, efter förvärfvande af rätt därtill, en öfersättning och bearbetning för våra förhållanden åstadkommes och genom föreningen sprides.

De med tryckningen förenade kostnaderna skulle blifva: sättning, tryckning och häftning af 1,000 ex. omkring 400 kr. samt för hvarje följande 1,000-tal omkring 150 kr. Om hänsyn blott toges till det första tusendet, synes således tryckningskostnaden kunna betäckas genom försäljande af detsamma till ett så lågt pris som 50 öre pr ex., hvarför föreningen sannolikt icke behöfde löpa någon ekonomisk risk genom företaget, om detsamma välvilligt omhändertages af herrar brandchefer.

Sundsvall den 21. juni 1912.

G. Heggren.

Styrelsen hade tillstyrkt motionen och hemställt, att årsammanträdet ville besluta, att Svenska Brandchefsföreningen för egen räkning skall utgifva en med såväl författarens som tyske förläggarens medgifvande gjord bearbetning af Adolf Mangs broschyr »Das Feuer», att upplagans storlek skulle bestämmas till 5,000 ex. och att åt Styrelsen skulle uppdragas att på lämpligaste sätt finansiera företaget.

Årssammanträdet beslöt att godkänna hvad styrelsen sålunda föreslagit.

S:o) *Förrättades val.*

Herr Ordföranden Kapten E. Tegnér, hvars styrelsemandat utgick med år 1912 framhöll sin önskan att ej ifrågakomma vid det blifvande valet för nästkommande valperiod.

På grund häraf anhöll hr vice Ordföranden att få använda tillfället att till herr Ordföranden få framföra Svenska Brandchefsföreningens varma tack för allt det arbete och allt det intresse herr Ordföranden ägnat Föreningen för såväl dess bildande som dess verksamhet under dessa år under uttalande af den förhoppningen, att Föreningen allt fortfarande måtte få förmånen och glädjen af Kapten Tegnér's omfattande erfarenheter. I afskedstacket instämde samtliga närvarande genom ett för herr Ordföranden utbrakt kraftigt hurra.

Brandchefen R. Mossberg hade förut meddelat sig förhindrad emottaga eventuellet återval i styrelsen.

Brandcheferna O. von Malmberg och G. Hellgren anhöllo, att, på grund af det nyss fattade beslutet om afslag å föreslagna förändringen af Föreningens organisation och ehuru valda till och med 1914 års utgång få blifva befriade från uppdraget såsom styrelsemedlemmar redan från ingången af år 1913, hvilket af årsammanträdet beviljades.

Till *Ordförande* från 1. Januari 1913 till och med år 1916 utsågs där-
efter brandchefen R. Stridbeck.

För val af *öfriga styrelsemedlemmar* efter de sålunda afgångna begärdes slutna omröstning, som utföll så att för perioden 1913 t. o. m. 1916 valdes brandcheferna H. Fogelklou och G. Ekstedt och för åren 1913 och 1914 d. v. s. kvarvarande delen af öfriga valperioden valdes brandcheferna E. Löfberg och V. Settergren.

Till *styrelsesuppleanter* för perioden 1913 t. o. m. 1916 omvaldes brand-
chefen K. Öhlin och nyvaldes — efter till styrelsemedlemmar valda herrar Settergren och Löfberg — brandcheferna K. A. Pettersson och A. Jönsson, den sistnämnde efter slutna omröstning (och sedan de med högre röstetal valda herrar R. Mossberg och K. Landström afsagt sig och afsägelseorna godkändts).

Alltså äro valda:

till styrelsemedlemmar: för åren 1913 till och med 1916: herrar Strid-
beck, Fogelklou och Ekstedt:

för åren 1913 till och med 1914 herrar Löfberg och Settergren samt
till styrelsesuppleanter för perioden 1913 t. o. m. 1916 herrar Öhlin, K. A.
Pettersson och A. Jönsson.

För granskning af 1912 års räkenskaper utsågos:
 till *revisorer*: brandcheferna J. F. Norrlander- och A. Jönsson och till
revisorssuppleant: brandchefen K. Sandberg.

9:o Af den vid styrelsesammanträde i Stockholm den $\frac{12}{12}$ 1910 (§ 9) tillsatta och sedan å styrelsesammanträde i Norrköping den $\frac{5}{5}$ 1911 (§ 5) kompletterade kommittén för afgifvande af *ytttrande angående uniforms- och titelfrågorna* hade nu inkommit ett så lydande förslag:

Sedan Svenska Brandmannaförbundet den 6. December 1910 till Svenska Brandchefsföreningen aflätit en skrivelse med anhållan, att en inom förbundet väckt fråga angående brandkårernas uniformering och en förändring af hittills förekommande titlar måtte af Föreningen till behandling upptagas, och, sedan Föreningen med anledning däraf anmodat undertecknade att i ärendet afgifva förslag, få vi härmed anföra nedanstående.

Motivering.

Komiterade hafva funnit önskvärdt, att någon enhet måtte komma till stånd såväl i fråga om de olika befattningarnas natur som deras benämning och likaledes beträffande uniformering. Vid utbetandet af nedanstående förslag har dock befunnits nödvändigt att strängt fasthålla vid den omständigheten, att ingen i förhållande till samtliga brandkårer öfverordnad myndighet finnes, som äger föreskrifva vare sig titlar eller utrustning. Det har således varit nödvändigt att inom ramen af de föreslagna principiella bestämmelserna lämna ett tillbörligt utrymme för variationer beroende af olika organisationsformer, ortliga behov och traditioner. Hufvudsaken synes komiterade vara, *att* så stor enighet beträffande organisationer och befattningar samt dessas benämning må kunna uppnås, *att* icke i inbördes meddelanden, vid personliga sammanträffanden, i redogörelser för tjänstgöringsförhållanden och lönestater m. m. missuppfattningar behöfva äga rum; *att* uniformeringen måtte vara sådan, att densamma, i möjligaste mån tillgodoseende bärarens trefnad, prisbillighet och hållbarhet, må äga en viss prydlighet utan användande af onödiga, uteslutande som prydnader använda attribut samt att densamma tillräckligt tydligt äfven inför allmänheten markerar bärarens egenskap af tjänsteman vid brandväsendet på samma gång äfven hans tjänsteställning bör kunna iakttagas äfven från ryggsidan och i svagare belysning.

Komiterade anse sålunda önskligt, att såväl uniformerna som benämningarna eller titlarna varda afpassade med särskildt afseende fästadt vid, att desamma gälla eldsläckningspersonal, och att sålunda de tecken och benämningar, hvilka vid fasta brandkårernas införande i vårt land antogos och fortfarande bibehållas och hvilka härleda sig från krigsmakten, måtte utbytas, så att de blifva mera egenartade.

Af nu föreliggande frågor anse kommitterade, att benämnings- eller titelfrågan är den viktigaste, då det nu ej sällan förekommer, att innehafvare af ungefär samma befattningar vid skilda brandkårer bära helt olika titlar, hvaraf orsakas vilseledande uppfattningar om den tjänstebefattning, dessa

personer innehafva, äfvensom svårighet att på ett rättvist sätt afväga löneförmånerna, så att desamma vid de skilda brandkårerna blifva ungefär likartade för innehafvare af hvarandra motsvarande befattningar.

Befälsbehovet är vid alla olika inom landet förekommande organisationsformer så varierande, att en absolut norm icke kan uppställas. Tydligt framgår dock, att 3 kategorier af personal med nödvändighet böra finnas inom hvarje kår. Brandstadgan för rikets städer angifver klart, att en brandchef (v. d:o) skall finnas samt dennes ansvarsställning, och samhällets rätt att efter ortliga behof anställa ersättare för desse att i tur och ordning, utan för hvarje gång utfärdadt förordnande, beklädas med samma ansvar är otvifvelaktigt. Till denna *första kategori* höra således de personer, som äga att med chefs myndighet och ansvar taga befäl öfver brandväsendet i sin helhet. En *andra kategori* har äfven genom praktik och häfdvunnet bruk stöd för sig och utgöres af personal, som i allmänhet svarar för viss tjänstegren eller afdelning inom kåren. Den *tredje kategorien* är den i egentlig mening verkställande personalen d. v. s. manskapsklassen, och till denna höra korpralerna eller förmännen.

Benämningarna å de olika befattningarna äro svårare att klagöra. Som önskemål hafva kommitterade framhållit användandet af för brandväsendet speciella dylika, men, då språket saknar tillgång på fullt lämpliga ord, synes nödvändigt att ordet »brand» ingår i de begagnade sammanställningarna.

»Brandchef» är ej blott en lämplig utan äfven af brandstadgan föreskrifven benämning på brandkårens högste befälhafvare och synes oomtvistlig.

»Vice brandchef» kan däremot icke gärna användas som själfständig benämning, utan måste alltid blifva blott en beteckning för innehafvarens af viss befattning (äfven utom kåren) rättighet och skyldighet att träda i chefs ställe, och härigenom angifves denna persons inrangerande i ofvannämnda första kategori. Inom de största brandkårerna, där flera tjänstegrader med nödvändighet måste ingå i samma kategori, kunna visserligen flera benämningar för dessa vara erforderliga, men, då dessa kårers antal är försvinnande litet och kommitterade för närvarande sakna anledning att därom yttra sig, hafva kommitterade som gemensam benämning för samtliga tjänstegrader mellan brandchef och förman funnit lämpligt föreslå »brandmästare» med — allt efter behovet — tillägg af »öfver» eller »under». Vid tillämpningen häraf synes lämpligt att »öfverbrandmästare»-benämningen tillkomme den tjänstegrad, som ingår i första kategorien. Likaså synes det lämpligt, att person, tillhörande tredje kategorien, må kallas »brandförman» och »brandman» och att sålunda benämningarna »korpral» och »brand-soldat» må utgå.

Uniformstypen. Kommitterade anse lämpligt i hufvudsak bibehålla den uniformstyp, som i landsorten allmänt användes och vunnit gillande, nämligen mörkblå kavajkostym med nedvikt krage; knappar, försedda med stadens vapen, samhällets monogram, initialer eller dylikt, af förgylld eller gul metall; mössa med uppstående, rund kulle, skärm samt knapp med

stadens vapen, samhällets monogram, initialer eller dylikt med lämpligt mindre brandkårsblem.

Gradbeteckningarna. Dessa hafva hittills i regel anbringats omkring underärmarne, hvarigenom de blifva från alla sidor synliga, och föreslås bibehållandet af denna anordning såsom varande enkel, praktisk och häfdvunnen. Hittills hafva gradbeteckningarna vanligen utgjorts af galoner för befälet och af redgarmsband för förmännen. Gradbeteckningarna böra dock i möjligaste mån vara likartade och systematiskt genomförda, hvarför kommitterade vilja föreslå

att samtliga gradbeteckningsband utgöras af guldgaloner,

att bredden å gradbeteckningarna må blifva:

för personer tillhörande kategori 1, omkring 15 mm.

» » » » 2, » 8 »

» befäl » » 3, » 4 »

Kommitterade anse sig sakna anledning afgifva förslag å det antal galoner, som inom de skilda kategorierna bör åsättas de olika tjänstebefattningarnas innehafvare på den grund att behofven dervidlag äro ytterst varierende efter brandkårens storlek och organisation.

Särskilda brandkärstecken.

a) *För all brandkårspersonal.*

Gemensamma tecken för all brandkårspersonal finnas icke inom vårt land, men upprepade gånger har önskvärdheten af att sådana måtte komma till stånd framhållits. Kommitterade, som äro af samma mening, hafva därför tagit denna fråga under särskild behandling och föreslå att brandkärstecken anläggas såväl å kavaj som å mössa. Ett villkor för dessa märken är, att de varda satta på sådana platser å uniformen, att de ej komma att vara hinderliga vid brandkårsarbeten. Kommitterade hafva härvid gifvit förträde åt följande förslag:

å kavaj: tvänne korslagda facklor af förgylld metall, hvilka fastgöras å den nedvikta kavajkragens snibbar; och

å mössa: något mindre emblem.

Ett annat gemensamt tecken, som angifver att brandpersonen är i stads tjänst (till skillnad från rikets) anställd, anse kommitterade utgöras af stads-samhällellenas gemensamma sinnebild, murkronan. Murkronans bredd föreslås till omkr. 10 mm. Murkronornas plats bör vara å kavajs kragssnibbar, mellan fackelspetsarna, och deras antal bör vara 3, 2 och 1 för resp. kategorier af personal.

b) *För befälet.*

Alltifrån fasta brandkårens första uppträdande i vårt land hafva särskilda tecken användts af de personer, hvilka tillhört ofvau omnämnda kategorier 1 och 2. Dessa tecken hafva bestått i en valknut af guld (silfver) galon, hvilken merendels haft samma bredd som gradbeteckningsgalonen

och sammanhängt med densamma, men understundom varit af smalare bredd och fastsatt rundt ärmen. Kommitterade föreslå bibehållandet af denna valknut, blott med den tillägsbestämmelsen, att valknutens galon ej må hafva större bredd än gradbeteckningsgalonen. Som detta tecken tillkommer befalet, vilja vi jämväl föreslå, att sådant må höra till brandförmännens uniform, dock att detsamma må för förmännen utgöras af allenast en ögla.

c) *För personal, tillhörande kategorien 3, efter uppnådd viss tjänsteålder:*

Vedertaget bruk är, att manskap, som en viss tid kvarstått i brandkårs tjänst, erhåller ett ålderstecken, och som sådant ej saknar betydelse, förordas bibehållandet af detsamma. Dessa tecken äro nu af vidt skilda slag vid olika brandkårer. Vanligen utgöras de af å ena öfverarmen fastgjorda galoner och band eller murkronor. Kommitterade anse lämpligare, att dessa tecken utgöras af murkronor än af de från armén sig härledande banden, hvilkas betydelse dessutom är helt annan. Mot fastgörandet af murkrona på öfverarmen har med fullt fog den anmärkningen gjorts, att murkronan understundom fastnar i föremål och blifver hinderlig för brandkårens arbete samt orsakar att tyget sönderrifves. Kommitterade anse lämpligast, att murkronan bibehålles såsom ålderstecken, hvilket sålunda af personal tillhörande kategorien 3 ej får anläggas förr än efter vissa års tjänst.

Dessa ålderstecken böra få anläggas efter beräkning af samma tjänsteålder vid alla brandkårer. Hittills har förekommit, att detta tecken fått anläggas efter endast 2 å 3 års tjänstetid, men anse kommitterade att numera, då brandkårstjänsten i regel blifver mera långvarig, rättigheten att bära detta märke ej bör inträda förr än efter uppnådda fem tjänsteår. hvarvid en hvar må äga rätt att räkna sig till godo sin tjänstetid jämväl vid annan brandkår.

I öfverensstämmelse med ofvanstående motivering vilja kommitterade framställa nedanstående förslag:

A) *Brandkårnas personal uppdelas i tre kategorier:*

- 1) Personal beklädd med chefs myndighet, ansvar och skyldigheter;
- 2) Personal med befälsrätt inom vissa områden af respektive samhällens brandväsende;
- 3) Den i egentlig mening verkställande personalen.

B) *Benämningar:*

a) Brandchef, vice brandchef;	} 2 kat.
b) Öfverbrandmästare (och vice brandchef)	
c) Brandmästare	} allt efter ortliga behof.
d) Underbrandmästare	
d) Brandförman	} 2 kat.
f) Brandman	

(c) *Uniformering:*

För samtlig personal:

mörkblå kavajkostym (kappa) medvikt krage och med knappar af förgylld eller gul metall, försedda med stadens vapen (samhällets monogram, initialer eller dylikt);

mörkblå mössa med uppstående, rund kulle, skärm samt knapp med stadens vapen, samhällets monogram, initialer eller dylikt med lämpligt mindre brandemblem;

brandhjälm med knapp i likhet med å mössa eller vapenplåt;

För kat. 1: mössmärke med blå emaljerad vapenknapp; bredare guldsnodd i mössa;

För kat. 2: mössmärke med vapenknapp af förgylld metall; smalare guldsnodd i mössa;

För kat. 3: mössmärke med vapenknapp af förgylld eller gul metall; svart snodd i mössa.

D) *Gradbeteckning:*

för samtlig befälspersonal:

guldgaloner å underärmarna till kavaj (kappa),
med en bredd af omkr. 15 mm. för personer tillh. kat. 1
» » » » » 8 » » » » » 2 och
» » » » » 4 » » befäl » » 3.

B) *Särskilda tecken:*

a) för all brandpersonal:

tvänne korslagda facklor af förgylld metall å kavajs (kappas) nedvikta kragssnibbar;

murkronor af förgylld metall med en bredd af omkr. 10 mm. å kavajs (kappas) kragssnibbar, mellan fackelspetsarna;

för kat. 1 och 2 till ett antal af 3 och 2 för resp. kat. samt

» » 3 tjensteålderstecken, vid uppnådd tjenstetid af fem år, 1 murkrona.

b) för befälet: å underärm till kavaj (kappa) valknut af guldgalon, hvars bredd ej är större än gradbeteckningsgalonen, med flera öglor, utom för brandförmännen, hvilkas utmärkelsetecken består af en ögla.

Stockholm den 6 April 1912.

Otto von Malmberg.

Robert Mossberg.

G. Hellgren.

Styrelsen hade tillstyrkt Föreningen att å årssammanträdet uttrycka sin sympati för förslaget och uttala önskvärdheten af att den i förslaget angifna riktningen måtte följäs af brandkårerna vid skeende förändringar be-
träffande uniformer och titlar.

Årssammanträdet beslöt i enlighet med Styrelsens förslag.

10:o) Företogs till behandling *frågan om de skulder, som från föregående tider uppgifvits kvarstå såsom obetalda för Tidsskrift för Brandväsendet.*

I enlighet med Styrelsens förslag beslöt årssammanträdet att uppdraga åt Styrelsen att med biträde af juridiskt ombud söka utreda och ordna saken på för Föreningen mest förmånliga sätt.

11:o) Bestämdes att *årssammanträdet 1913* skulle förläggas till Sundsvall, dock med fria händer för Styrelsen att, såvida oförmodade förhållanden skulle komma hindrande emellan, bestämma annan plats för sammanträdet.

§ 4.

Upplästes telegram från Svenska Brandmannaförbundet och beslöts af-sända hälsningstelegram till Föreningens hedersledamot f. d. brandchefen i Stockholm Kommendör-kapten B. Hollsten.

§ 5.

Företogs från kl. 3 e. m. *demonstration och uppvisning af utställd brandmateriel.*

- 1) *Transportkärl* i olika storlek af system "Kraiter" från Bröderna Friländer, Göteborg, för transport af eldfarliga vätskor. Ett kärl, delvis fyllt med bensin, placerades på ett bål, som antändes. Genom de inuti kärlet af värmen utvidgade bensinångorna sprängdes sprundstappens säkerhetspropp. Den utströmmande gasen antändes vid sprundshålet, men kunde elden ej nedtränga och antända den inuti kärlet varande bensinen på grund af den från sprundshålet i kärlet nedgående hålcylindern, hvilken utgör systemets kärnpunkt. Genom påläggande af en våt trasa öfver sprundshålet kunde lågan afsläckas.
- 2) "*Kontinuerlig Kustos*", från A.-B. Ernst Odenius Maskinaffär, Göteborg, en eldsläckningsapparat med kolsyra såsom drifkraft visades under verksamhet.
- 3) *Fotogenmotorspruta* från A.-B. Fredr. Wagner, Stockholm, visades i verksamhet.
- 4) *Ångspruta* från Tullgarns Gjuteri- o. Mek. Verkstad, Uppsala, om 1,100 minutlitter påeldades och sattes i verksamhet. Ångbildning på 4 min., gaf vatten efter 8 min. samt en 35 m. hög stråle under 8 kgs slangtryck genom 22 mm. munstycke och ung. 30 meters slanglängd.
- 5) *Redskapskärra* från brandchefen i Nyköping, K. A. Pettersson, demonstrerades. Beskrifning och utrustning se 1911 års protokoll.
- 6) *Mekanisk stege* från E. Fromell, Sundsvall, se 1911 års protokoll, visades under användning.

- 7) *Mekanisk stege* från Allm. Brandredskapsaffären, Stockholm, af Eenska typen och tillhörig Stockholms brandkår, visades under användning.
- 8) *Automatisk allarmapparät* från firman Siemens-Schuckert, Stockholm, för användning inom fabriks- och dylika lokaler med inställande för allarmering vid olika temperaturgrader demonstrerades.
- 9) A.-B. Gasaccumulator *Strålkastare* för belysning af brandfordon och eldsläckningsområden medelst acetongas, visades.
- 10) *Strålkastare* för samma ändamål, konstruerad vid Stockholms brandkår, demonstrerades.
- 11) *Dörruppbrytare* i tvänne delar af Berlinermodell och tillhörig Stockholms brandkår, demonstrerades.
- 12) *Drægers rökmask* enligt nyaste modell medelst cirkulerande luft, som tillsättes syrgas, tillhörig Stockholms brandkår, visades påsatt brandkarl.
- 13) *Plåtsax*, konstruerad vid Gefle brandkår med särskildt fäst afseende på plåtaksuppbrytning för åtkommande af eldhård å vindar demonstrerades.
- 14) *Transportkärl för bensin* från Bleckvarufabriken i Malmö visades.
- 15) *Uniformskavaj och mössa* enligt af kommittéerade föreslagen modell visades af herr vice Ordföranden.
- 16) *Mekanisk stege* af nytt patent af sammanfogade s. k. Nürnbergssaxar förklarades af brandchefen R. Lundborg. Uppfinningen är gjord af herr C. A. Fondahn, Karlskrona.
- 17) *Utställningar* i gymnastiksalen voro dessutom anordnade af:
Allmänna Brandredskapsaffären, Stockholm, med Idealkopplingar m. m.;
A.-B. S. Henriksons Sprutfabrik, Stockholm, med Pumprapid;
Metallfabriks A.-B. C. C. Sporrang & Co, Stockholm, med uniforms-
effekter och knappar;
A.-B. Kuntze & Co med slangar m. m.: och
Billmans Fabriks- och Handels A.-B., Stockholm, med kopplingar m. m.

Tisdagen den 9. Juli.

§ 6.

Samlades deltagarna kl. 10 f. m. å Kungsholmens brandstation som förevisades och genomgicks, hvarefter utryckning på larmsignal visades.

Brandchefen i Stockholm hade därpå vänligheten att medelst flere brandkårens fordon, främst den nya personbilen, transportera deltagarna till Johannes brandstation, där under Brandchefen Kapten Svinhufvuds och öfrige brandofficerares ledning det stora byggnadskomplexet genomgicks. Det nya framstående brandtelegrafsystemet demonstrerades af verkmästaren C. G. Norell. Sedan sålunda äfven materialen förevisats slog Kapten Svinhufvud larm och visade en utryckning.

§ 7.

Kl. 1 samlades deltagarna å Kungl. Dramatiska Teatern. Brandkapten Borgenstierna demonstrerade här de skyddsanordningar, som vidtagits, af hvilka må nämnas järnridån med vattenpåfyllning i falsarna, de eldsäkra dörrarna, rökluckorna öfver scenen, det eldsäkra rummet för en af brandkårens vaktpersonal, slanganordningar, säkerhetsbelysningen m. m.

§ 8.

Sedan deltagarna kl. 3 e. m. åter samlats till Johannes brandstation hölls af Brandinspektören i Förs. bol. Allmänna Brand Ingenjör W. Graneli ett med stort intresse afhördt och med scioptikonbilder belyst föredrag öfver

Brandskydd i fabriker och eldfarliga inrättningar — några erfarenheter från en utländsk studieresa.

De värden som årligen tillintetgöras genom brand uppginge enligt statistikens vittnesbörd till högst afsevärda belopp. I Sverige torde summan af utbetalade brandskadeersättningar kunna beräknas till c:a 20 millioner kr. under ett »normalt år». För Tyskland vore motsvarande summa c:a 170 millioner.

Trotsande alla människans ansträngningar kvarstode sålunda eldens härjande element som en fruktansvärd skadegörare. Dess bekämpande vore en viktig samhällsangelägenhet, ty hvarje eldsvåda, stor eller liten, medförde en verklig national-ekonomisk förlust, som väl genom vår tids utvecklade försäkringsväsende kunde fördelas, men ersättas endast genom producerande af nya värden.

Brandvärnets borde sålunda på det kraftigaste stödjas af vederbörande samhällsorgan och detta icke minst i afseende å den förebyggande verkverksamheten, hvilken vore brandväsendets icke minst viktiga sida.

I detta hänseende vore förhållandena hos oss allt annat än tillfredsställande. För landsbygden saknades både brand- och byggnadsstadga och de för städer och stadsliknande samhällen gällande förordningarne voro i starkt behof af modernisering.

Mest framträdande vore denna efterblifvenhet då det gällde sådana områden, där den senaste tidens utveckling skapat ur brandsynpunkt nya förhållanden. Sådana områden vore framför andra industri och handel. Dessa näringsgrenars snabba utveckling från handverk och smådrift till modern stordrift skapade alltjämt förhållanden, hvilka ställa nya och krävande fordringar på brandväsendet såväl beträffande brandsläckning som lifräddning. Genom framställning och bearbetning af nya produkter, genom nya maskiner och tillverkningsmetoder, genom den alltjämt stegrade användningen af eldfarliga vätskor etc. uppstodo inom fabrikerna nya faremoment, kravet på driftens rationella ordnande måste ofta tillgodoses genom vidsträckt, sammanhängande lokaler, hvarigenom eldens begränsning afsevärdt försvårades, mängden och värdet af maskiner, råvaror och

fabrikat kunde göra en lokalt ganska begränsad eldsvåda till en ur ekonomisk synpunkt verklig katastrofbrand, och slutligen kunde mängden af de inom ett etablissement sysselsatta människor nödvändiggöras omfattande räddningsanstalter.

Äfven inom handeln hade den öfverhandtagande stordriften medfört ur brandsynpunkt nya förhållanden. I de moderna affärs- och varuhusen, där massor af lättantändliga föremål ofta exponeras och hopas, vore faran för äfven den obetydligaste elds utveckling till en ödesdiger omfattning öfverhängande, på samma gång hänsynen till personalens och kundernas personliga säkerhet kräfde betryggande skyddsåtgärder.

Såsom belysande för den betydande värdehopning, som förekommer vid modern stordrift, anfördes några siffror från den tyska brandförsäkringen. Vid en läderfabrik uppgick försäkringssumman å maskiner och varor till 17 millioner mark; däraf å varor 13 millioner. Vid en gummifabrik var värdet å byggnader 3 millioner, å maskiner 5 millioner och å varor 10 millioner. I en automobilfabrik funnos maskiner och varor för 11 millioner i en enda lokal. Vid ett kabelverk var assuranssumman 35 millioner och vid ett af de stora varuhusen i Berlin 10 millioner.

Under det denna utveckling, hvaraf vårt land ingalunda varit oberördt, knappast lämnat några spår efter sig i våra till brandväsendet hörande författningar, hade myndigheterna såväl i Tyskland som Österrike med vaken blick för tidens kraf såväl genom äldre byggnads- och brandstadgars modernisering med tidsenliga specialförfordningar, gifvit brandväsendet det kraftigaste stöd.

I detta som i så många andra fall, då det gäller ordning och organisation, voro förhållandena i den tyska rikshufvudstaden mönstergilla och de där gällande, vanligen under samarbete mellan byggnadsinspektion, yrkesinspektion och brandkommando, ofta på omfattande undersökningar och experiment grundade säkerhetsföreskrifterna för olika slag af eldfarliga inrättningar, hade i de flesta fall fått tjäna som mönster för det öfriga landet.

Såsom belysande exempel lämnades en redogörelse för bestämmelserna i förordningen för eldfarliga verkstads- och lagerlokaler i Berlin och dess förstäder.

Bland öfriga specialförfordningar kunde nämnas:

- föreskrifter angående inrättande af teatrar, offentliga samlingslokaler och cirkusanläggningar,
 förordning ang. basarer, utställningar och liknande inrättningar,
 bestämmelser för kinematografteatrar,
 d:o » större hotell,
 d:o » varuhus och större affärslokaler,
 föreskrifter ang. inrättande af träbearbetningsverkstäder samt damutsugnings- och spåntransportanläggningar i dylika,
 d:o » verkstäder för framställning af celluloidvaror samt dithörande lagerrum,
 d:o » trävarulager,

föreskrifter ang. automobilgarager,
 d:o » framställning och användning af acetylén samt lagring af
 karbid,
 d:o » lagring af sprit, o. s. v.

Liknande förordningar funne man äfven i det öfriga Tyskland, dels i form af lagar eller ministerialförordningar, gällande för en hel stat, dels med inskränkta tillämpningsområde.

Äfven i Österrike hade man på detta område sökt följa med sin tid. De därstädes och speciellt i Wien tillämpade föreskrifter rörande olika slag af eldfarliga inrättningar samt de grunder, hvilka följas såväl vid meddelande af byggnadslof som vid brandsyner hade på ett förtjänstfullt sätt samlats och utgifvits från trycket af brandchefen i Wien, kommandant Müller. (»Grundlagen für die Anwendung von Feuerschutzeinrichtungen und für die Handhabung feuerpolizeilicher Vorschriften», staden Wiens förlag).

Med utfärdande af säkerhetsföreskrifter vore emellertid föga vunnet, om icke deras efterlefnad effektivt kontrollerades. I detta afseende hade talaren funnit förhållandena i Wien särskildt välordnade. Sedan man där genom en för några år sedan inträffad fruktansvärd fabriksbrand fått ögonen öppna för nödvändigheten af en skärpt kontroll öfver eldfarliga inrättningar, hade en magistratsförordning utfärdats, enligt hvilken alla byggnader, hvilka i händelse af en brand kunde anses särskildt farliga, ställdes under brandkommandots ständiga uppsikt. Denna utöfvades dels genom en årligen skeende kommissionsbesiktning, hvari deltog en byggnadsinspektör, en yrkesinspektör och en brandofficer (i vissa fall äfven en stadsläkare), dels genom oförberedda besiktningar af ensamt brandofficerare, i regel tvenne gånger årligen (i fråga om teatrar, varuhus och dylika etablissemang vida oftare). Hvarje officer hade sålunda ett visst antal under tillsyn stående etablissemang sig tilldeladt. Dessa regelbundna inspektioner i förening med de talrika tillfälliga besiktningar, som föranleddes af ansökningar om byggnadslof, samt de många skriftliga förslag och yttranden, hvar till sådana ansökningar föranledde, kräfde af brandofficerarne ett betydande arbete vid sidan af den rena brandtjänsten. Enligt uppgift hade sålunda under 1911 handlagts icke mindre än 5,862 dylika ärenden, hvaribland öfver 2,500 revisioner af fabriker och verkstäder. Då antalet brandofficerare icke var mera än 11 st., hade hvarje officer vid denna brandkår en högst afsevärd arbetsbörda.

Rörande byggnadssättet vid fabriker och eldfarliga inrättningar kunde man öfverallt konstatera den armerade betongens alltjämt ökade användning. Enligt all vunen erfarenhet hade också detta byggnadsmateriel i fråga om brandsäkerhet visat sig i praktiken motsvara de högst ställda fordringar. För åstadkommande af lätta och på samma gång eldfasta mellanbottnar använde man allmänt de äfven hos oss på senare tid införda korsarmerade håltegelhvalfvén (s. k. Bremerhvalf och dylikt), hvilka enligt utförda brandprof vid tyska statens materialpröfningsanstalt i Gross-Lichterfelde besutten en hög grad af eldfasthet.

I fråga om branddörrar utdömde man öfverallt de enkla järndörrarne såsom fullkomligt värdelösa. I allmänhet fordrade man sådana konstruktioner, som genom pröfning vid materialpröfningsanstalt visat sig motsvara rimliga fordringar på eldsäkerhet. I Berlin godkände man i allmänhet såsom eldsäkra sådana dörrar, som bestå af tvänne minst 1 mm. tjocka järnplåtar med minst 6 mm. tjock asbest- eller liknande isolering emellan, som äro själfstängande och sluta tätt till 5 cm. breda falsar af eldfast ämne.

Ett byggnadsmaterial, hvars oerhördt ökade användning varit ägnad att inge betänkligheter ur brandsynpunkt, är glaset. På detta område hade man emellertid numera lyckats framställa åtskilliga fabrikat, som besuttede en hög grad af motståndsförnåga.

Talaren förevisade prof på s. k. elektroglasrutor, bestående af små glas-skifvor, c:a 10×10 cm., sammanhållna af en kopparfattning, delvis framställd genom ett elektrolytiskt förfarande. Dessa och andra eldsäkra glas-konstruktioner hade fått en storartad användning i de moderna affärs- och varuhusen, där det ofta gällde att förena lyxens och eldsäkerhetens vanligen högst skilda fordringar. Såsom bevis för hvilken fulländning dylika glas-konstruktioner vunnit meddelades, att desamma vid utförda brandprof visat sig kunna uthärda ända till 1,000 graders hetta under en timmas tid och därefter afkylning med vattenstråle.

Till den moderna brandskyddsteknikens svåraste uppgifter hörde att på ett verksamt och praktiskt sätt trygga mot den fara, som skapas genom den ständigt stegrade användningen inom industri och samfärdsel af eldfarliga vätskor, speciellt bensin. Angående skyddsanordningar på detta område hänvisade talaren till Ingeniör Thorngrens föredrag vid förra brandchefsmötet. Af utförda explosionssäkra bensinlagringar enligt Martini-Hünekes system visades en serie bilder. Detta system hade i utlandet vunnit en storartad spridning och af vederbörande myndigheter i de flesta länder godkänts för lagring af eldfarliga vätskor utan iakttagande af författningarnes bestämmelser om viss skyddszon. Anläggningar enligt Martini-Hünekes system ställde sig emellertid ganska dyra i anläggning, och vid större lager blefve äfven kostnaden för den såsom skyddsgas använda kolsyran eller kväfgasen ganska betungande.

Denna senare olågenhet hade på ett synnerligen genialiskt sätt öfvervunnits genom en lika enkel som praktisk anordning, upfunnen af öfveringenjören hos Berlins omnibusbolag, v. Eicken. Han använde sig helt enkelt af afloppsgaserna från en vanlig bensinmotor, hvilka enligt utfärdade undersökningar visade sig så syrefattiga att de utan trekan kunde användas såsom skyddsgas vid bensinlagring utan fara för bildande af explosiv gasblandning. Icke ens vid tvänne på hvarandra följande feltändningar, då likvisst öfverbrändt syre medföljde, förelåg någon explosionsmöjlighet. Genom denna anordning kunde v. Eicken reducera kostnaden för skyddsgas från 60 pf. pr kubikmeter till 1.5 pf.

Af firman Schön & Kreidl i Wien utfördés explosionssäkra bensinlagringar, vid hvilka bensinen vid tappning ställdes under vattentryck. Vid tappning fylldes sålunda bensintankarne med vatten i samma mån som

bensinen aftappades, hvarvid den tappade bensinmängden mättes genom en i vattentilloppet anbrakt vattenmätare. Vid påfyllning af tankarne pumpades bensinen in, hvarvid vattnet undanträngdes och afledes genom en särskild aflopsledning. Genom anbrakta flottörventiler hindrades vatten att intränga i bensinafloppet, då bensinförrådet i tanken vid tappning var slut, samt bensin att afrinna genom vattenafloppet, då tanken var fylld med bensin. Systemet hade dessutom den fördelen, att bensinen ej stod under tryck annat än vid tappningen. Dessa lageranordningar ställde sig ganska billiga i anläggning och hade i praktiken visat sig mycket lämpliga. Sålunda hade firman utfört flere anläggningar för postverkets i Wien automobilgarager, med hvilka vederbörande vid förfrågan förklarade sig synnerligen belättna.

Af största betydelse vore, speciellt vid alla eldfarliga inrättningar, att kunna inskränka till ett minimum det tidsintervall, som ligger mellan eldens utbrott och dess konstaterande samt brandkårens allarmering. Till detta ändamål hade man i talrika fall börjat betjäna sig af automatiska brandallarmapparater. Sådana fördes i marknaden af flere firmor, förnämligast Oscar Schöppe i Leipzig, Siemens Schuckert i Berlin. Enligt uttalanden af flere brandchefer hyste man det bästa förtroende till dessa apparater och medgaf mångenstädes deras anslutning till den offentliga brandtelegrafn, hvarvid ett brandskåp automatiskt utlöstes så snart en allarmapparat trädde i verksamhet. På flere ställen åtog sig brandkåren att utföra regelbunden kontroll öfver dylika anläggningar, hvarigenom deras värde gifvetvis afsevärdt ökades. En apparat af Oscar Schöpkes konstruktion demonstrerades och visade sig besitta en förvånansvärd känslighet. De tyska brandförsäkringsbolagen hade visat sitt intresse för dessa anordningar genom beviljande af premierabatt för sådana anläggningar, som utförts i enlighet med af bolagen fastställda föreskrifter.

I fråga om brandsläckningsanordningar ägnades särskild uppmärksamhet åt automatiska sprinklersanläggningar, för hvilkas utförande i korthet redogjordes. En brandsläckningsanordning, som automatiskt sattes i funktion af den utbrytande elden själf och samtidigt automatiskt föranledde allarmsignal, vore ju idealen för ett släckningsredskap. Att detta ideal på ett synnerligen fullkomligt sätt förverkligades af den moderna sprinklern, visade statistiken med värtaliga siffror. En af den amerikanska »National Fire Protection Association» utarbetad statistik, omfattande öfver 8,000 bränder i sprinklerskyddade risker under loppet af 14 år, hade gifvit vid handen: att sprinkleranläggningar fungerat fullt oklanderligt i 95 % af alla fallen, att 30 % af alla bränderna släckts genom en enda sprinklers öppnande, 45 % genom 2 eller färre sprinkler, 55 % genom 3 eller färre, 63 % genom 4 eller färre, 68 % genom 5 eller färre och 72 % (öfver 7,000 bränder) genom 6 eller färre sprinkler.

En af den stora sprinklerfirman Grinnell förd statistik visade, att den genomsnittliga skadan vid ca 15,000 genom sprinkler släckta eldsvådor icke uppgått till 2,000 mark.

Dessa siffror vore så mycket mera lysande som sprinkleranläggningar hittills kommit till användning nästan uteslutande i de mest eldfarliga inrättningar, såsom bomullspinnerier, kvarnar, teatrar o. dyl.

Den största vikt låge emellertid på ett noggrant utförande af anläggningarna samt en regelbunden och sakkunnig kontroll öfver deras vidmakthållande. Erfarenheten visade att i de fall, då sprinklerskyddet varit otillräckligt eller helt och hållet mankerat, orsaken legat i ett felaktigt utförande eller i bristande tillsyn.

I Tyskland hade de privata brandförsäkringsbolagens stora sammanlutning («Vereinigung der in Deutschland arbeitenden Privat-Feuer-versicherungs Gesellschaften») upprättat en särskild s. k. sprinklerkommission, under hvilken lydde en pröfningsanstalt, och som behandlade alla frågor rörande sprinkleranläggningar. För sådana anläggningar, som utförts i enlighet med de af föreningen fastställda regler och af godkända installationsfirmor lämnades upp till 50 % rabatt å brandpremierna. Såsom villkor för åtnjutande af denna rabatt uppställdes äfven fordran på hvarje halfår skeende revision, genom sakkunnig, af sprinklerkommissionen antagen revisionsfirma. Att dessa revisioner förrättades och anmärkta brister afhjälptes kontrollerades af ett bland de å vederbörande risk intresserade försäkringsbolagen, vanligen det, som innehade den högsta assuranssumman på risken.

Äfven de offentliga brandförsäkringsanstalterna i Tyskland hade genom beviljande af premienedsättningar sökt befördra sprinklerskyddet.

Af de svenska bolagen lämnades äfvenledes premierabatter upp till 50 % för sprinkleranläggningar utförda enligt af tarifföreningen fastställda regler. Önskligt vore att dessa utmärkta anläggningar mera komme till användning än hvad nu är fallet.

Den största vikt låge gifvetvis därpå, att en utbruten eld omedelbart efter dess upptäckt kunde angripas af öfvadt släckningsmanskap. Till sådant ändamål hade man vid flertalet större fabriks-etablissemang och varuhus egen öfvad brandkår (s. k. Hausfeuerwehr). Mångenstädes sökte brandcheferna intressera vederbörande för upprättande af dylika kårer. Så i Wien, där brandofficerarne åtogo sig att biträda med organiserande och inöfvande af enskilda brandkårer utan kostnad för etablissemangets innehafvare. Såsom lysande exempel anfördes några af talaren besökta större fabriks-etablissemang, såsom Karl Krauses maskinfabrik i Leipzig, med en fullt yrkesmässigt utbildad af fabriken uniformerad och utrustad brandkår om 50 man under ledning af en vid stadens brandkår utbildad brandmästare; Deutsches Gasglühlicht Actien-Gesellschafts storartade fabrik för tillverkning af Osramlampor (7,000 arbetare), som hade en öfvad och aflönad brandkår om 150 personer under ledning af en brandmästare och en förman, båda utbildade vid brandkåren i Berlin; Mechanische Spinnerei und Arberei i Augsburg (Tysklands största textiltfabrik) med egen brandkår om 130 man o. s. v.

Den sista firman, som i Augsburg hade 4 fabriks-etablissemang, hade i samtliga fabriker låtit installera automatiska sprinkler, t. o. m. i den senast uppförda, hvilken var helt och hållet uppförd af armerad betong utan

några som helst brännbara byggnadsdelar och med alla våningar eldfast isolerade från hvarandra.

Vid den nämnda Osrاملampfabriken i Berlin voro de mest omfattande och i detalj utarbetade säkerhets-, allarmnings- och släckningsanstalter inrättade, för hvilka talaren lämnade en ingående redogörelse.

Föredraget, som illustrerades af ett 70-tal ljusbilder, aftackades genom lifliga applåder.

§ 9.

I brandkårens gymnastiksal aftackade därefter herr Ordföranden samtliga genom följande ord:

Mina herrar! Då detta årsmötes förhandlingar nu äro avslutade ber jag att få framföra ett hjärtligt tack för de gångna mötesdagarne. Jag tackar en hvar mötesdeltagare för det intresse Ni ådagalagt för mötets förhåfvanden, jag tackar förbindligast herrar föredragshållare för de intressanta föredrag vi fått åhöra och herrar utställare för hvad vi fått se af intresse, jag framför Brandchefsföreningens varma tack till chefen för Stockholms brandkår och till kårens öfriga personal för det arbete de nedlagt för att möjliggöra detta möte och för det stora tillmötesgående och den beredvilighet, hvarmed de ställt sig till Föreningens förfogande. Jag ber att få framföra Brandchefsföreningens hjärtliga tack till Eder, herrar representanter för försäkringsbolagen för det intresse Ni visat vårt årsmöte; det är för Brandchefsföreningen en glädje att se Eder uti vår krets och veta, att Ni dela våra intressen.

Jag hoppas, att de beslut, som vid detta årsmöte blifvit fattade, skola lända till gagn för Föreningen och för brandväsendet; dithän syfta vi alla fastän meningarne kunna vara delade om sättet att nå detta mål. Mitt hjärtliga tack till Eder alla.

Hvarefter herr Ordf. förklarade årssammanträdet afslutadt.

Justeras med följande tillägg:

att i diskussionen öfver Brandchefen von Malmborgs motion de olika talarnes anföranden blifvit ofullständigt återgifna, hvilket vi ansett oss böra påpeka, då icke närvarande föreningsmedlemmar genom protokollet ej få någon rätt föreställning om motion till en för föreningens framtid så synnerligen viktigt beslut,

att Brandchefen von Malmborgs och Hellgrens afsägelse af styrelsemedlemskapet bör motiveras med af dem angifvet skäl, hvilket var:

att bemälda herrar ansågo att föreningens styrelse borde utgöras af personer, som gillade det beslut, hvartill föreningen med anledning af von Malmborgska motionen kommit, då genom detta beslut en utvidgning af föreningen omöjliggjorts. Stockholm den 24. september 1912.

Elof Tegnér. Carl G. Borgenstierna. Carl Gyllenhammar.

